МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 6

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції "Державне управління: стратегія і тактика формування сучасного фахівця", м. Київ, МАУП 29 жовтня 2011 р.

Київ
ДП "Видавничий дім "Персонал"
2011

ББК 63.3(4УКР)я43
С76

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 8 від 28.09.11)

Редакційна колегія

М. Ф. Головатий (голова), д-р політ. наук, проф., *В. В. Омельчук* (заступник голови), канд. іст. наук, *П. Ф. Вознюк* (відповідальний секретар), канд. політ. наук, доц., *І. П. Бідзюра*, д-р політ. наук, проф., *П. П. Гай-Нижник*, д-р іст. наук, старш. наук. співроб., *Ю. О. Куц*, д-р наук держ. упр., *І. П. Лопушинський*, д-р наук держ. упр., проф., *В. М. Піскун*, д-р іст. наук, старш. наук. співроб., *Я. Ф. Радиш*, д-р наук держ. упр., проф., *І. В. Розпутенко*, д-р наук держ. упр., проф., *Г. П. Ситник*, д-р наук держ. упр., проф., *П. К. Ситник*, д-р філос. наук, проф., *Ю. П. Сурмін*, д-р соц. наук, проф., *В. В. Утвенко*, канд. іст. наук, доц., *М. В. Чечетов*, д-р наук держ. упр., проф., *Н. П. Ярош*, д-р наук держ. упр., *Н. М. Чернуха*, д-р пед. наук, проф.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] / МАУП. —
С76 К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2011 —

Вип. 5 : Матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. “Державне управління: стратегія і тактика формування сучасного фахівця”, м. Київ, МАУП, 29 жовт. 2011 р./ редкол.: М. Ф. Головатий (голова) [та ін.]. — 2011. — 428 с. : іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2011
© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2011

І. М. Воробйова
Методи подолання кризи легітимності влади 132
І. М. Николин
Бар'єри міжособистісного спілкування та їх вплив на соціалізацію особистості 134
М. О. Левченко
Аналіз і прогнозування економічного потенціалу підприємства з позицій системного підходу 138
І. М. Найдьонов
Наукова організація підготовки менеджерів 143
Ф. М. Медвідь
Л. М. Техмурова
Місцеве самоврядування в Україні: питання теорії та історії 147
Н. О. Кочерова
Кримінально-правова характеристика вимагання (за ст. 189 КК України) 151
О. В. Зотов
Особливості управління державними проектами 154
М. В. Москальов
Психологічні особливості рівнів розвитку когнітивного компоненту психологічної готовності майбутніх менеджерів до управління змінами в організації 156
В. В. Галайдюк
Основні аспекти формування регіональної молодіжної політики в період трансформаційних змін 164
К. О. Петракова
Соціально-економічні аспекти трансформаційних реформ 169
С. В. Білецький 172
Адміністративно-правова реформа як передумова дієвої публічної влади 172
А. В. Гольоса
Торгівля людьми як глобальна проблема XXI століття 175
Ю. В. Гоцуляк
Місце та роль державних установ для розвитку правової держави в роботах П. І. Новгородцева 179
А. В. Гнилозубенко
Доктрина розподілу влади 182
А. О. Куртакова
Державне управління у сфері охорони праці: розвиток та перспективи вдосконалення 185
О. В. Котеньова
Політика державного управління у сфері господарювання в умовах ринкової економіки 192
С. С. Маяковський
Механізм фінансового забезпечення регіональної політики ЄС 195
Л. А. Сокур
Впровадження навчального курсу «державна політика у сфері діловодства» як запорука розвитку особистості фахівця та його професійної компетентності 197
І. Проценко
Парадигма сучасної бізнес-освіти: управління системою підготовки сучасного лідера (на прикладі українського народного університету МАУП) 201
О. О. Воронятніков
Організація системи урядових органів публічного управління 205
В. В. Бірюкова
Розвиток управління як передумова розвитку навчального закладу 207
О. В. Лапочкін
Проблеми реформування методів управління безпекою державного руху 212
В. А. Гудов
Атомний аспект міжнародних відносин (атомний вимір "human security") 217
В. Г. Гуров
Основні підходи для вирішення проблем складання арбітражних застережень 221
М. Л. Семенюта
Спадковість зовнішньої політики Румунії 224
І. Алмаші
Транскордонний вимір міжнародних відносин 228
Л. О. Глушко
Психологія впевненості як наслідок інтеріоризації соціального досвіду та праксиологія творення параметрів соціуму та держави 233
Н. С. Задорожня
Проблемні питання визначення категорії «інвестиції» за законодавством України 237
М. О. Мороз
Державна політика щодо правового регулювання відносин власності в Україні 240

М. Л. СЕМЕНЮТА

СПАДКОВІСТЬ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ РУМУНІЇ

Становлення і розвиток української державності, вип. 6, с. 224–227

Зовнішня політика Румунії, країни–члена ЄС та НАТО, в якій в 1989 було ліквідовано тоталітарний комуністичний режим Чаушеску, має характерні тенденції, які дають змогу говорити про спадковість її від часів тоталітаризму — періоду правління маршала Антонеску, за часів якого Румунія стала союзником нацистської Німеччини і в такому статусі здійснила агресію проти Радянського Союзу, окупувавши частину території УРСР, які на даний момент є невід'ємною частиною України як держави-правонаступниці УРСР.

Сьогодні вже демократична Румунія, котра демонстративно відхрещується від фашистського "спадку", висуває територіальні претензії на ті самі території, діючи вже засобами пропаганди як внутрішньої (статті в пресі і публічні виступи політиків про "повернення споконвічних румунських земель, незаконно відторгнутих сталінським режимом" в самій Румунії), так і зовнішньої (інформація в ЗМІ такого ж змісту і характеру поширювана в пресі румунської діаспори на території України та виступи представників цієї діаспори) [1].

Іншим виявом територіальних претензій стало звернення Румунії в Міжнародний суд ООН з позовом, у якому оскаржувався факт належності острова Зміїний до України.

Серед аргументів румунської сторони також були посилання на політику СРСР, внаслідок якої від Румунії була відібрана частина її території. Разом з тим румунські політики або не афішують той факт, що землі в складі України, на які вони висловлюють претензії, входили до складу Румунії внаслідок їх окупації під час Другої світової війни, або не оцінюють такий спосіб збільшення території Румунії як незаконний.

Окупація Бессарабії і Буковини була закономірною для тоталітарної зовнішньої політики режиму Антонеску, яка нічим не відрізнялась від аналогічних зовнішньополітичних курсів країн-союзниць гітлерівського блоку, захоплення нових територій стало практичним втіленням концепції "Великої Румунії" — ідеологічної основи режиму Антонеску.

Концепція "Великої Румунії" потерпіла крах разом із поразкою країн гітлерівської осі, падіння тоталітарного профашистського режиму в Румунії і прихід нового прорадянського керівництва закономірно викликало повну зміну зовнішньополітичного курсу Румунії. Новою румунською владою було укладено в 1948 р. мирний договір з СРСР, де в загальному плані був окреслений кордон між Румунією і УРСР. Потім лінія кордону була зафіксована окремим радянсько-румунським договором 1961 р. По цій лінії кордону і проходить зараз спільний кордон між Україною і Румунією.

Проте з того часу, як на зміну диктатурі Чаушеску прийшов демократичний режим, що збіглося із розпадом системи країн соцтабору і проголошенням суверенітету УРСР, а згодом утво-

рення незалежної України, нове румунське керівництво паралельно з демократичною риторикою почало реанімувати старий великорумунський зовнішньополітичний курс. Заклики про повернення Бессарабії і Буковини разом із концепцією перегляду результатів Другої світової війни і як наслідок — заперечення законності входження цих земель до складу України набули системного характеру [2].

Наприклад, у квітні 1993 р. Румунія направила МЗС України ноту, в якій, посилаючись на факт розпаду СРСР, проголосила неправомірним Договір про режим радянсько-румунського кордону від 27 лютого 1967 р. А в 1994 р. Румунія в односторонньому порядку підтвердила рішення про його денонсацію [3].

Іншим напрямом великорумунського курсу стала ідея об'єднання в одну державу Румунії і Молдови. Румунська статистика при переписах населення не розрізняє румун і молдаван, тому названа румунськими політиками кількість румунської національної меншини не відповідає дійсності, оскільки разом рахуються представники як румунської, так і молдаванської національних меншин, хоча молдаван в Україні проживає більше, ніж румун. За даними всеукраїнського перепису населення 2001 р. в Україні проживає 151 тис. румунів — це 0,3 % всього населення, а також 258,6 тис. молдаван. Водночас цифра в 410 тис. румунів, озвучена румунським депутатом Європарламенту є невірна, оскільки утворена додаванням кількості румунської і молдаванської меншин. Такі дії суперечать Закону України "Про національні меншини" і Рамковій конвенції про захист прав національних меншин, яка визначає питання приналежності до нацменшини виключно представникам даної меншини [4].

Великорумунський підхід до питання національного визначення населення (тобто запис румунами людей, які себе відносять до інших етносів) практикувався в 30-х роках минулого століття, тому повернення до тоталітарних поглядів у національному питанні в демократичній країні є знаковим.

Невідповідаюча дійсності кількість румунської громади в Україні контрастує із заниженням кількості представників української меншини в Румунії — за офіційними підрахунками румунської сторони чисельність української діаспори в Румунії становить 67 тис. осіб, тоді як за даними Союзу українців Румунії кількість української громади становить близько 250 тис. осіб. Такі порушення прав національних меншин різко контрастують із публічним іміджем демократичної Румунії. За даними того ж Всеукраїнського перепису населення в Одеській обл. зареєстровано 123,8 тис. осіб, що ідентифікують себе як молдавани, осіб румунської національності за даними того ж перепису налічується лише 724 особи, які до того ж, на відміну від молдаван, не проживають компактно. Із 151 тис. румунського населення України найбільша кількість (114 тис.) проживає в Чернівецькій обл., у двох районах якої вони становить більшість населення — в Герцаївському (94 %) і в Глибоцькому (67 %) [5]. В обласному центрі Чернівці румуни становлять 7,5 % від всієї кількості населення, тобто 13 тис. осіб.

Також небезпечним є явище масової видачі румунських паспортів громадянам України, коли єдиною умовою видачі румунського паспорта є факт проживання предків на територіях, що до 1940 р. входили до складу Румунії а згодом увійшли до складу УРСР. Такі дії румунські дипломати називають "поверненням румунського громадянства особам і їх нащадкам, що втратили його з незалежних від них причин". Ці дії румунської сторони прямо суперечать законодавству України, яке забороняє

подвійне громадянство, і не покращують двосторонні україно-румунські відносини. Процес безконтрольної роздачі паспортів Румунії громадянам України може мати серйозні небезпечні наслідки в майбутньому, оскільки створюється ґрунт для сепаратистських настроїв, можливість постання ірридентистського прорумунського руху і втручання Румунії в політику України під приводом "захисту інтересів румунських громадян". В сукупності з офіційною румунською політикою прагнення перегляду кордонів і ставлення під сумнів наслідків Другої світової війни може призвести до повторення сумнозвісного "судетського сценарію", що став передвісником Другої світової війни, яка мала катастрофічні наслідки для всієї Європи. Тому провокативна політика Румунії в українському напрямі становить небезпеку не лише для України, а й для всієї системи безпеки в Європі [6].

Характерною рисою румунських претензій до України є не їхня незавершеність на якомусь одному об'єкті, а виникнення нових.

Якщо в 90-х роках об'єктом претензій була спільна лінія кордону, згодом виник конфлікт навколо острова Зміїний, то останнім часом претензії румунської сторони звернені до продовження будівництва каналу "Дунай-Чорне море".

Така спадкоємність поглядів і методів фашистської диктатури в зовнішній політиці демократичної республіки створює загрозливий прецедент та потребує адекватної і невідкладної відповіді з боку української зовнішньої політики.

ЄС, з одного боку, розуміючи певну інерційність розвитку міжнародних подій у Центральній і Східній Європі, а з другого пам'ятаючи перебіг подій, які спровокували Першу та Другу світові війни, пропонує певний геополітичний та геоекономічний алгоритм подолання протиріч між акторами цього регіону у вигляді єврорегіонів.

Єврорегіон як форма транскордонного співробітництва, тобто співробітництва між двома чи більшою кількістю прикордонних адміністративно-територіальних одиниць сусідніх держав, є визначенням, що використовується Радою Європи.

Саме на кордонах починалися всі війни. Тому не має в світі більш зацікавлених спільнот населення, як прикордоне, яке є зацікавленим у співпраці.

Перший єврорегіон було створено шістдесят років тому — у 1948 році, саме після Другої світової війни, коли люди памятали всі негаразди подій війни і прагнули їх уникнути. Цей єврорегіон мав назву "Middengebied Euroregion", або Бенілюкс ("Benelux"). Згідно з іншою точкою зору перший в історії єврорегіон мав назву "Регіо Басілієнсіс" і був створений між французькими та німецькими адміністративними одиницями у 1963 р. З часом кількість єврорегіонів стрімко збільшувалась, оскільки подібна форма транскордонного співробітництва виявилась досить ефективною з точки зору забезпечення спільних інтересів залучених до нього учасників і прикордонного населення, а також зручною з точки зору управління, що здійснювалось на місцевому та регіональному рівнях.

Станом на початок 2008 р. українські адміністративні одиниці залучені до роботи чотирьох єврорегіонів, з яких першим був створений Карпатський єврорегіон (1993 р.), згодом єврорегіони "Буг" (1995 р.), "Нижній Дунай" (1998 р.) і "Верхній Прут" (2000 р.). Влітку ц. р. у Варні очікується прийняття Статуту нового єврорегіону "Чорне море", до якого від України планується залучити Одеську, Миколаївську, Херсонську, Запорізьку, Донецьку області, Автономну Республіку Крим, а також місто Севастополь. При цьому Одеська область є учасницею єврорегіону "Ниж-

ній Дунай" та потенційним членом єврорегіону "Чорне море".

Література

1. *West David.* An Introduction to Continental Philosophy. — Cambridge: Polity Press, 1996. — 278 p.
2. *Integration* in Europe and its Effects on Developing Countries. — Tübingen: Mohr, 1994. — 134 p.
3. *Handbook* on transfrontier cooperation for local and regional authorities in Europe 3rd edition. — Strasbourg: The Directorate of Environment and Local Authorities of the Council of Europe, 1996. — 168 p.
4. *Schuman Klaus.* Transfrontier Cooperation as an Integral Part of European Cooperation and Integration / Building a New Europe. Transfrontier Cooperation in Central Europe. — Prague. Budapest. New York. Kosice: Institute for East West Studies, 1996. — P. 11—29.
5. *Monti Mario.* Proportionality: a guiding principle for internal market // Frontier — free Europe. — 1995. — № 9. — P. 7—8.
6. *Eckstein H.* A culturalist theory of political change // American Political Science Review. — 1989. — № 82 (September). — P. 789 — 804.
7. *Ландабасо А.* К вопросу о теории регионального развития // Мировая экономика и международные отношения. — 1998. — № 3. — С. 133—137.